

УДК 346.544.2:[334.716:330.341.1]
DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461-2020-39-1-81-90>

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКО-ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Мартінова Л.В., Воронько О.І.

ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF ACTIVITIES OF ECO-INDUSTRIAL PARKS IN UKRAINE

Martynova L., Voronko O.

Стаття присвячена дослідженню економіко-правових аспектів діяльності еко-індустріальних парків в Україні, а також визначення їх ролі у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку України. Визначено, що одним з ключових елементів забезпечення умов сталого розвитку є концептуальна еко-зорієнтованість інвестиційно-інноваційної стратегії, як на рівні конкретної держави, так й на світовому рівні в цілому. Наголошено, що реалізація нової еко-інвестиційно-інноваційної стратегії вбачається через призму створення та функціонування еко-індустріальних парків. Досліджено поняття та суть еко-індустріальних й еко-технологічних парків, а також їх роль і значення в сучасних умовах сталого розвитку. Окреслено головні переваги у досягненні екологічної, соціальної й економічної ефективності від провадження та розвитку ЕІП-концепції. Висвітлено основні функціональні завдання еко-технопарків, як науково-технічних ядер існування та розвитку еко-індустріального сектору економіки. Досліджено сьогоденний етап розвитку еко-парків у світі.

Ключові слова: , еко-індустріальний парк, ЕІП-концепція, еко-технологічний парк еко-парки, еко-інвестиційно-інноваційна стратегія, сталий розвиток.

Постановка проблеми. Відомо, що центром залучення інвестиційних ресурсів та концентрації високих технологій й інновацій є індустріальні та технологічні парки. У зв'язку із катастрофічною еко-ситуацією, що склалася на даний час у сучасному світі інвестиційно-інноваційна стратегія набуває нового вектору, що спрямований на підвищення якості життя людства, збереження оточуючого природного середовища та забезпечення сталого економічного розвитку за рахунок вирішення проблем, безпосередньо пов'язаних з нераціональним використанням ресурсів та мінімізацією рівня неекологічного навантаження на навколишнє середовище.

Саме це стало одним з факторів формування нового типу паркових інвестиційно-інноваційних структур – еко-індустріальних парків, що, у свою чергу, потребує формування відповідного нормативно-правового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню економіко-правових аспектів діяльності індустріальних парків в Україні присвячені роботи таких науковців як Глібко С.В., Жорнокуй Ю.М., Ткач С.М., Садченко М. та ін. Проте поза увагою науковців та за межами нормативно-правового поля залишаються питання організації діяль-

ності екоорієнтованих індустріальних парків в Україні.

Метою статті є дослідження економіко-правових аспектів діяльності екоіндустріальних парків в Україні, а також визначення їх ролі у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу. Загальну законодавчу основу для створення й функціонування індустріальних парків (далі - ІП) становлять Конституція України[1], Цивільний кодекс України[2], Господарський кодекс України[3], Податковий кодекс України[4], Митний кодекс України[5], Закон України «Про індустріальні парки»[6] та інші законодавчі акти України, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Так, Закон України «Про індустріальні парки» (далі – Закон) регулює питання створення, функціонування та ліквідації індустріальних парків на території України. Відповідно до ст.1 Закону *індустріальний (промисловий) парк* – визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку[6].

Індустріальні парки у розвинених країнах та країнах, що розвиваються, забезпечують інституційну основу, сучасні послуги та матеріально-технічну, а часто й соціальну інфраструктуру, що можуть бути недоступними в іншій частині країни. Концентрація компаній може сприяти інноваціям, технологічному навчанню та корпоративному зростанню. Економія від масштабу виробництва

товарів і послуг знижує витрати компаній, тим самим успішні ІП сприяють високому розвитку регіонів та національному економічному розвитку в цілому.

Однак економічні вигоди найчастіше призводять до погіршення стану довкілля у промислових зонах та навколо них. Доволі часто екологічні питання не були повною мірою розглянуті, враховані та інтегровані у планування та побудову ІП.

Наприклад, у Китаї проблеми виникли через швидке зростання ІП, не дивлячись на нормативні положення й обізнаність щодо управління навколишнім середовищем. До числа важливих екологічних проблем відносяться водопостачання, очищення стічних вод та видалення відходів, а також викиди в атмосферу, запахи і шум. У зв'язку з цим дефіцит води стає все більш серйозною проблемою, представляючи собою можливу загрозу для розвитку ІП та водної безпеки в цілому. Так само зі зростанням виробництва і споживання збільшується кількість відходів, з якими необхідно поводитися належним чином [11, с. 3].

Отож, свого часу «традиційні промислові» індустріальні парки почали викликати у суспільній свідомості негативний образ: забруднення повітря і ґрунту, викиди відходів, аварійність та занепокоєння місцевих мешканців тощо. У зв'язку з цим, ще у 90-ті роки у Сполучених Штатах Америки з'явилася нова концепція – концепція екоіндустріальних парків (далі – концепція ЕІП), фундаментальною основою якої стала спрямованість на узгодження економічних показників та екологічної стійкості [10].

За останні 30 років концепція ЕІП поширилася по всьому світу. Доволі великий вклад у сприяння створення й розвитку екоіндустріальних парків з метою досягнення поставлених цілей сталого розвитку був внесений спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй ЮНІДО – Організаці-

єю Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO). Слід зазначити, що й по сей день ЮНІДО займається питаннями щодо сприяння промислового розвитку в цілях скорочення масштабів бідності, всеохоплюючої глобалізації, екологічної стійкості та просування міжнародного співробітництва у зазначених проблемах.

До обов'язків ЮНІДО входить сприяння інклюзивному та сталому промислового розвитку шляхом покращення екологічних показників, збільшення рівня продуктивності ресурсів та підвищення безпеки існуючих галузей, а також шляхом підтримки створення нових галузей, що виробляють екологічні товари і послуги [14, с. 6].

За визначенням ЮНІДО *еко-індустріальний парк* – це співтовариство підприємств, що мають спільну власність, бізнес якого спрямований на досягнення більш високих екологічних, економічних й соціальних показників шляхом співробітництва у вирішенні екологічних та ресурсних питань. Це називається промисловим симбіозом, тобто засобом, за допомогою якого компанії можуть отримати конкурентну перевагу за рахунок фізичного обміну матеріалами, енергією, водою і побічними продуктами, сприяючи тим самим інклюзивному та стійкому розвитку.

Розвиток еко-індустріального парку спрямований на інтеграцію галузей промисловості у суспільство через створення спільних економічних можливостей, покращення екосистем та інвестиційно-інноваційних напрямків для відповідальної ділової практики.

Серед численних переваг діяльності еко-індустріальних парків слід виокремити те, що вони сприяють ефективності використання ресурсів та практиці кругових методів ведення економіки, а також допомагають подолати розрив між містами та окремими галузями промисловості, вносячи вагомий внесок у сталий розвиток міст.

З метою сприяння глобальній розробці й розвитку стандартизованих підходів щодо створення еко-індустріальних парків ЮНІДО співпрацює із Групою Світового банку (WBG) та Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) [8].

Протягом останніх трьох десятиліть ЮНІДО сприяла актуалізації питань ресурсоефективності та екологічно чистого виробництва у галузях промисловості та промислових парках як розвинених країн, так і країн, ринкова економіка яких ще тільки формується, шляхом проведення пілотних демонстрацій, а також розповсюдження глобальних знань і впровадження проектів.

Перші пілотні ініціативи ЮНІДО зі створення еко-індустріальних парків були здійснені у 2010 році в Індії (промислова зона Вододара-Анклешвар та інвестиційний регіон хімічної й нафтохімічної промисловості Дахел Петролеум, штат Гуджарат). У цьому ж році ЮНІДО запровадила концепцію ЕІП в Тунісі, яка була спрямована на два промислові парки (бізнес-парк Бізерта і промислова зона Джебель-Оуст і Бір-Мчерга).

З 2012 року робота ЮНІДО у галузі ЕІП розширилася у рамках спільної глобальної програми «Ресурсоефективне та екологічно чисте виробництво» (РЕЧВ, RECP) за допомогою Програми ООН з довкілля (ЮНЕП, UNEP), що фінансувалася Державним секретаріатом з економічних питань Швейцарії (СЕКО, SECO). У рамках цієї програми була здійснена глобальна оцінка стану ЕІП країн, що розвиваються, з охопленням 33 промислових парків у 12 країнах. З 2015 року ЮНІДО здійснює пілотні проекти ЕІП у шести країнах у рамках глобальної програми РЕЧВ (Китай, Індія, Марокко, Південна Африка, Колумбія та Перу). Крім того, реалізується проект ЕІП у В'єтнамі, що фінансується Глобальним екологічним фондом (ГЕФ, GEF) та СЕКО [14, с. 6].

Встановлені цілі сталого розвитку (ЦСР, SDG), що були затвержені на Саміті ООН зі сталого розвитку у вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку, складають основу Порядку денного у сфері сталого розвитку на період до 2030 року та слугують орієнтиром у всіх глобальних, регіональних та національних зусиллях у галузі розвитку на наступні 15 років. ЮНІДО повністю віддана справі щодо сприяння досягненню ЦСР, виконуючи при цьому свій мандат з надання підтримки державам-членам у досягненні інклюзивного й стійкого індустріального розвитку (ICIP, ISID). ЮНІДО вживає відповідні заходи з метою сприяння досягненню ЦСР. При цьому через тісний взаємозв'язок ЦСР більшість заходів ЮНІДО сприяють досягненню більш ніж однієї ЦСР [15].

Оскільки розвинуті країни та країни, що розвиваються, прагнуть до збільшення промислового виробництва, виникла гостра необхідність у відокремленні економічного зростання від ресурсного забезпечення споживання задля досягнення більш широких соціальних цілей. У зв'язку з цим виникла інша реальна потреба – потреба у стратегічному плануванні та ефективному управлінні індустріальними парками, що дозволить досягти бажаних економічних, соціальних та екологічних цілей. В результаті перетворення традиційних індустріальних парків в ЕП відкриває реальну можливість для досягнення інклюзивного й сталого промислового розвитку, досягнення цілей Порядку денного на період до 2030 року та ЦУР.

З 1 липня 2017 року ЮНІДО була розпочата чергова програма впровадження ЕП-концепції – «Глобальна програма еко-індустріальних парків у країнах, що розвиваються» [12].

Заходи впровадження концепції ЕП на рівні країн повинні дотримуватися єдиного

підходу та забезпечувати досягнення двох результатів:

1) стимулювання впровадження концепції ЕП та її інтеграції у відповідну політику та нормативно-правові акти, що призведе до посилення ролі концепції ЕП в екологічній, промисловій та інших відповідних національних стратегіях у країнах-учасницях Програми;

2) були визначені можливості ЕП-концепції та початок її впровадження, при цьому були підтвержені екологічні, економічні та соціальні ефекти, які повинні бути досягнуті підприємствами у галузі охорони навколишнього середовища. Впровадження можливостей ЕП-концепції підприємствами та іншими організаціями буде підтримуватися постачальниками послуг ЕП-концепції, що призведе до зменшення впливу на оточуюче середовище та операційних й інших бізнесових витрат, а також до підвищення їх природно-ресурсної продуктивності.

У зв'язку з чим, в рамках Глобальної програми створення еко-індустріальних парків (ГПЕП, GEIPP) повинні бути розроблені та здійснені спеціальні заходи щодо впровадження концепції ЕП на рівні країн в Колумбії, Перу, Україні та В'єтнамі.

Згідно даним офіційного сайту ЮНІДО з 1 січня 2019 року розпочато проект «Глобальна програма еко-індустріальних парків – Україна: інтервенція на рівні країни». Строк завершення даного проекту – 31 грудня 2024 року [13].

Так, в Україні ще у квітні 2018 року у м. Вінниця відбулись переговори представників місії ЮНІДО в Україні з керівництвом Вінницької облдержадміністрації щодо створення еко-індустріального парку в Ладжинській промисловій зоні в рамках проекту «Підвищення енергоефективності та стимулювання використання відновлюваної енергії в агрохарчових та інших малих та середніх підприємствах (МСП) України». У вересні

2019 року аналогічні переговори відбулись у м. Біла Церква, де представники місії ЮНІДО в Україні з головою та директорами провідних підприємств міста обговорювали можливість створення у м. Біла Церква еко-індустріального парку на базі промислового майданчика Авіаційного комплексу.

Слід також зазначити, що провідна міжнародна практика свідчить про те, що види економічних, екологічних і соціальних ефектів від впровадження концепції ЕІП сильно різняться й виходять далеко за рамки традиційних бізнесових переваг. Еко-індустріальні парки дозволяють компаніям вилучати відповідну вигоду з більш ширшого співробітництва всередині компанії (між керівництвом, технічними, фінансовими, екологічними відділами тощо), а також між компаніями, урядом та постачальниками послуг. Компанії отримують можливість колективно перетворювати екологічні проблеми у бізнес-рішення, раціонально використовуючи ресурси та співпрацюючи через загальну інфраструктуру [9, с. 6].

При цьому така співпраця відбувається за чотирма ключовими напрямками: енергетика, водопостачання, обмін відходами й побічними продуктами, а також послуги. Сфера співпраці також охоплює й безліч інших секторів, включаючи співпрацю з науково-дослідними та технологічними інноваційними центрами, регіональними програмами створення робочих місць і проектами з раціоналізації логістики та оптимізації землекористування тощо [10].

За результатами глобальної порівняльної оцінки, проведеної ЮНІДО у 12 країнах, було визначено основні переваги від впровадження і розвитку ЕІП-концепції:

1. Економічні переваги, отримувані від ЕІП, включають у себе створення робочих місць за допомогою таких заходів, як застосування еко-інновацій та промислового співробітництва. Зростання рівня конкурентосп-

роможності бізнесу є одним з найбільш важливих факторів розвитку ЕІП, оскільки галузі, що працюють у добре спроектованих парках з ефективним управлінням, можуть використовувати переваги, пов'язані із раціональним використанням ресурсів, скороченням утилізації відходів, збільшенням доданої вартості та зниженням ризиків, а також іншими доступними послугами, що призводить до економії витрат. Деякі ЕІП також повідомили про збільшення рівня прямих іноземних інвестицій.

Непрямі переваги від ЕІП доволі важко оцінити кількісно, однак вони мають вирішальне значення для довгострокової економічної стійкості парку. До них відноситься непряме забезпечення зайнятості через підвищення кваліфікації й професійної підготовки, передачу технологій, покращення репутації й збільшення рівня «демонстраційного ефекту», що виникає внаслідок застосування передової практики, призводячи до більш широкого впровадження найефективніших методів.

2. Екологічні переваги ЕІП досить різноманітні та включають у себе зниження рівня забруднення за рахунок більш ефективного використання ресурсів (сировини, води, енергії тощо) та скорочення, повторного використання і рециркуляції відходів, що також сприяє зберіганню й захисту місцевого біорізноманіття та природи в цілому. Окрім того, ефективне управління хімічними та небезпечними речовинами у ЕІП може привести до додаткових екологічних переваг та підвищення рівня безпеки працівників.

3. Соціальні переваги, одержувані в результаті діяльності ЕІП, можуть каталізувати створення якісних місцевих робочих місць за рахунок поліпшення умов праці. ЕІП також працюють над підвищенням рівня добробуту місцевого громадянства шляхом покращення роботи з населенням. При цьому деякі програми ЕІП працюють над підвищенням рівня

гендерної рівності, наприклад, шляхом створення робочих місць для жінок та спеціальних приміщень для працюючих жінок. Поліпшені механізми безпеки допомагають знизити рівень злочинності, створюючи більш глибоке почуття захищеності для працівників. ЕІП часто надають підтримку оточуючій громадськості шляхом створення соціальної інфраструктури, такої як центри професійної підготовки, підвищення кваліфікації, а також надання більш широких громадських послуг [9, с. 6; 14, с. 13].

Отже, еко-індустріальні парки являють собою сталі інклюзивні промислові парки, що реалізують глобальну концепцію інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів, фундаментальною основою якої є енергоефективність, чисте екологічне виробництво й, перш за все, промисловий симбіоз, та які завдяки своїй інвестиційно-інноваційній природі є стратегічно-дієвим засобом досягнення встановлених цілей сталого розвитку індустріального світу.

Враховуючи зазначене, нами сформульовано власне визначення поняття «еко-індустріальні парки», а саме: еко-індустріальний парк – це сукупність підприємств, розташованих разом на одній території у певній географічній області, які спільно приймають участь в екологічно чистому виробництві та раціонально використовують ресурси, а також вступають у виробничу кооперацію і партнерство з метою генерування виробничого симбіозу для підвищення рівня своєї економічної, соціальної та екологічної ефективності

При цьому, вважаємо за доцільне сказати, що роль науково-технічних ядер розвитку й функціонування еко-індустріальних парків будуть виконувати еко-технологічні парки, які будуть синтезувати в єдиний потік нові наукові еко-ідеї, еко-інноваційні та науково-технічні рішення, технології та розроб-

ки, а також впроваджувати у промислове й бізнесове життя.

До еко-технологічних парків можуть входити науково-дослідні інститути, бізнес-центри, вищі навчальні заклади тощо, а також сервісна інфраструктура. Розробка еко-інвестиційних та еко-інноваційних проектів в технологічних парках здійснюється безпосередньо за участю професійних наукових та інженерно-технічних кадрів організацій-учасників науково-дослідницько-технологічного симбіозу. Тобто функціонування і розвиток еко-технологічних парків базується виключно на знаннях й розумовій здібності людини.

На нашу думку, на еко-технологічні парки повинні покладаються такі основні завдання:

- здійснення науково-дослідницької й експериментальної діяльності, спрямованої на вирішення екологічних проблем;
- генерування еко-інноваційних ідей та винаходження новаторських рішень у розв'язанні питань співвідношення екологічної, соціальної та економічної ефективності;
- розроблення еко-інноваційних технологій, процесів, організаційних форм, матеріалів, продуктів тощо, спрямованих на забезпечення досягнення цілей сталого розвитку;
- розроблення та реалізація еко-інвестиційних та еко-інноваційних програм й проектів за пріоритетними для індустріального світу й суспільства в цілому проблемами на основі перспективних науково-технічних розробок;
- створення сприятливих умов для залучення внутрішніх й зовнішніх інвестицій з метою фінансування еко-інноваційних проектів;
- сприяння найбільш швидкому провадженню новаторських еко-результатів науково-дослідних робіт у промисловість і бізнес;
- надання консультаційних, інжинірингових, маркетингових, фінансових та інших

послуг з питань забезпечення екологічної, соціальної та економічної ефективності;

- стимулювання, координування та регулювання обміну еко-інноваційними знаннями й технологіями між урядовими, діловими та науковими організаціями, а також сприяння розвитку зв'язків між ними;

- забезпечення моніторингу еко-інвестиційної та еко-інноваційної діяльності відповідно до пріоритетного напрямку своєї функціональної діяльності.

Отже, еко-технологічні парки будуть служити своєрідною інкубаційною базою для еко-індустріальних підприємств, науково-навчальним базисом для сучасного еко-інноваційного суспільства та дослідницько-експериментальною зоною для нових еко-рішень й еко-технологій.

У травні 2019 року було підготовлено та представлено результати аналітичного дослідження ринку еко-технопарків у світі та Україні, здійсненого провідними фахівцями відомої української консалтингової компанії «Pro-Consulting». В ході дослідження було з'ясовано особливості функціонування, проблеми та перспективи розвитку передових технопарків світу, які концептуально максимально близькі до сучасної еко-концепції, тобто еко-технопарків. За даними аналітиків «Pro-Consulting» на сьогоднішній день у світі функціонує біля 550 технопарків альтернативних еко-технопаркам (близько 300 – у США, понад 200 – в ЄС, біля 20 – в Японії та 20 – у Китаї). Експертами було зроблено висновок про те, що еко-інновації у досліджених технопарках світу, які вже впроваджені або ще тільки заплановані здебільшого стосуються проблем у сферах управління відходами, енергією та водою.

За висновками аналітиків в Україні фактично існують 3 аналоги еко-технопарку. Експерти наголошують на тому, що еко-паркова інфраструктура в Україні зовсім не

розвинута, але має достатньо великий потенціал свого розвитку [7].

Крім того, вважаємо за потрібне також наголосити увагу на тому що визначення та порядок функціонування еко-індустріальних парків та еко-технологічних парків в рамках національного законодавства України не регламентований.

Висновки. Таким чином за результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

• Не дивлячись на те, що традиційні індустріальні парки можуть сприяти економічному зростанню та соціальному розвитку країни або регіону, вони мають потенціал генерувати значні негативні екологічні наслідки у вигляді викидів в атмосферу, забруднення води й земель, а також надмірної нерациональної експлуатації ресурсів. Тому вирішення цих проблем може реалізуватись шляхом реалізації сучасної ЕПІ-концепції та створення еко-індустріальних парків.

• Еко-індустріальний парк – це сукупність підприємств, розташованих разом на одній території у певній географічній області, які спільно приймають участь в екологічно чистому виробництві та рационально використовують ресурси, а також вступають у виробничу кооперацію і партнерство з метою генерування виробничого симбіозу для підвищення рівня своєї економічної, соціальної та екологічної ефективності.

• Своєрідним науковим ядром еко-індустріальних парків є еко-технологічні парки, що являють собою високотехнологічну бізнес-сферу, навмисно створену за ініціативою уряду або промислових, сервісних та наукових організацій. Головна мета еко-технологічних парків – сприяння розвитку ефективного індустріального бізнесу, побудованого на принципах максимального дотримання екологічних й соціальних вимог в умовах сталого розвитку

• умовою організації та функціонування еко-індустріальних та еко-технологічних парків в Україні є створення відповідного нормативно-правового поля.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку повинні бути зосереджені на розробці механізмів державної підтримки розвитку еко-індустріальних парків в Україні та створення відповідного нормативно-правового поля.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава 27-IX) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Цивільний кодекс України 16 січня 2003 року № 435-IV [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року №436-IV (чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI (чинний, поточна редакція – Редакція від 29.12.2019, підстава – 323-IX, 391-IX, 425-IX) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
6. Про індустріальні парки: Закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI чинний, поточна редакція – Редакція від 20.12.2015, підстава – 818-VIII) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>
7. Аналіз ринку технопарків. 2019 рік [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Pro-Consulting. Аналітика ринків. Фінансовий консалтинг. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-ekotehnoparkov-2019-god>.

8. Eco-industrial parks // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://www.unido.org/our-focus-safeguarding-environment-resource-efficient-and-low-carbon-industrial-production/eco-industrial-parks> (дата звернення: 17.01.2020).

9. Eco-Industrial Parks achievements and key insights from the global RECP programme 2012-2018: Inclusive and sustainable industrial development / Dick van Beers, Frédéric Meylan, Alessandro Flammini, and Leisa Burrell // 2018 by the United Nations Industrial Development Organization. – 52 p.

10. Eco-Industrial Parks Looking to Enhance Economic and Environmental Performance // The official website Planete energies. – 24 JUN. 2016 // URL: <https://www.planete-energies.com/en/medias/close/eco-industrial-parks-looking-enhance-economic-and-environmental-performance> (дата звернення: 17.01.2020).

11. Global assessment of eco-industrial parks in developing and emerging countries: Achievements, Good Practices and Lessons Learned from Thirty-three Industrial Parks in Twelve Selected Emerging and Developing Countries: Inclusive and sustainable industrial development / Professor Suren Erkman (University of Lausanne, Switzerland) and Ms Cecile Van Hezik // November 2016 by the United Nations Industrial Development Organization. – 43 p.

12. Global eco-industrial parks programme in developing countries // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://open.unido.org/projects/C6/projects/170222> (дата звернення: 17.01.2020).

13. Global Eco-Industrial Parks Programme – Ukraine: Country Level Intervention // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://open.unido.org/projects/UA/projects/180320> (дата звернення: 17.01.2020).

14. Implementation handbook for eco-industrial parks: Inclusive and sustainable industrial development // 2017 by the United Nations Industrial Development Organization. – 94 p.

15. 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://www.unido.org/2030-agenda-and-sustainable-development-goals> (дата звернення: 17.01.2020).

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku (chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 01.01.2020, pidstava 27-IX) [Elektronnyi resurs] / Ofitsiyni veb-sait Verkhovnoi Rady

Україны. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

2. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy 16 sichnia 2003 roku

№ 435-IV [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku №436-IV (chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 01.01.2020, pidstava – 123-IKh) [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

4. Podatkovi kodeks Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 roku №2755-VI (chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 29.12.2019, pidstava – 323-IX, 391-IX, 425-IX) [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Mytnyi kodeks Ukrainy vid 13 bereznia 2012 roku № 4495-VI [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

6. Pro industrialni parky: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2012 roku № 5018-VI chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 20.12.2015, pidstava – 818-VIII) [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>

7. Analiz rynku tekhnoparkiv. 2019 rik [Elektronnyi resurs] / Ofitsiinyi veb-sait Pro-Consulting. Analytika rynkiv. Finansovi konsal'tynh. – Rezhym dostupu: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-ekotekhnoparkov-2019-god>.

8. Eco-industrial parks // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://www.unido.org/our-focus-safeguarding-environment-resource-efficient-and-low-carbon-industrial-production/eco-industrial-parks> (data zvernennia: 17.01.2020).

9. Eco-Industrial Parks achievements and key insights from the global RECP programme 2012-2018: Inclusive and sustainable industrial development / Dick van Beers, Frédéric Meylan, Alessandro Flammini, and Leisa Burrell // 2018 by the United Nations Industrial Development Organization. – 52 r.

10. Eco-Industrial Parks Looking to Enhance Economic and Environmental Performance // The official website Rlanete energies. – 24 JUN. 2016 // URL: <https://www.planete-energies.com/en/medias/close/eco-industrial-parks-looking-enhance-economic-and-environmental-performance> (data zvernennia: 17.01.2020).

11. Global assessment of eco-industrial parks in developing and emerging countries: Achievements, Good Practices and Lessons Learned from Thirty-three Industrial Parks in Twelve Selected Emerging and Developing Countries: Inclusive and sustainable industrial development / Professor Suren Erkman (University of Lausanne, Switzerland) and Ms Cecile Van Hezik // November 2016 by the United Nations Industrial Development Organization. – 43 r.

12. Global eco-industrial parks programme in developing countries // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL:

<https://open.unido.org/projects/C6/projects/170222> (data zvernennia: 17.01.2020).

13. Global Eco-Industrial Parks Programme – Ukraine: Country Level Intervention // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://open.unido.org/projects/UA/projects/180320> (data zvernennia: 17.01.2020).

14. Implementation handbook for eco-industrial parks: Inclusive and sustainable industrial development // 2017 by the United Nations Industrial Development Organization. – 94 r.

15. 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals // The official website United Nations Industrial Development Organization // URL: <https://www.unido.org/2030-agenda-and-sustainable-development-goals> (data zvernennia: 17.01.2020).

Martynova L., Voronko O. Economic and legal aspects of activities of eco-industrial parks in Ukraine. – Article.

The article is devoted to the study of economic and legal aspects of the activity of eco-industrial parks in Ukraine, as well as to determine their role in ensuring sustainable socio-economic development of Ukraine. It is determined that one of the key elements of ensuring the conditions of sustainable development is the conceptual ecological orientation of the investment and innovation strategy, both at the level of a specific country and at the global level as a whole. It has been stated that traditional industrial parks can contribute to the economic growth and social development of a country or region. However, they have the potential to generate significant negative environmental impacts in the form of emissions into the atmosphere, pollution of water and land, and excessive wasteful use of resources. Therefore, the solution to these problems can be realized by implementing a modern EIP conception and creating eco-industrial parks.

It is emphasized that the implementation of the new environmental investment and innovation strategy is seen through the lens of the creation and operation of eco-industrial parks. The article defines its own definition of the term "eco-industrial park" - a set of enterprises located together in the same territory in a certain geographical area, which are jointly involved in clean production and rational use of resources, as well as enter into industrial cooperation and partnership with the purpose generating production symbiosis to improve its economic, social and environmental performance.

The main advantages in achieving environmental, social and economic efficiency from the implementation and development of the EIP conception are explored.

It is revealed that the scientific core of eco-industrial parks is eco-technology parks, which are a high-tech business sphere, deliberately created at the initiative of government or industrial, service and scientific organizations. The main goal of eco-technology parks is to promote the development of efficient industrial business, built on the principles of maximum compliance with environmental and social requirements in a sustainable development environment. The current stage of development of eco-parks in the world is investigated.

It is emphasized that the condition for the organization and functioning of eco-industrial and eco-technological parks in Ukraine is the creation of an appropriate legal framework.

Key words: eco-industrial park, EIP conception, eco-technology park eco-parks, eco-investment-innovation strategy, sustainable development

Мартинова Л., Воронько О. Економіко-правові аспекти діяльності еко-індустріальних парків в Україні. - Стаття.

Стаття посвячена вивченню економічних і правових аспектів діяльності еко-індустріальних парків в Україні, а також визначенню їх ролі в забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку України. Визначено, що одним з ключових елементів забезпечення умов сталого розвитку є концептуальна екологічна спрямованість інвестиційної та інноваційної стратегії як на рівні конкретної країни, так і на глобальному рівні в цілому. Було заявлено, що традиційні індустріальні парки можуть сприяти економічному зростанню та соціальному розвитку країни або регіону. Тим не менше, вони можуть мати значне негативне вплив на навколишнє середовище в формі викидів в атмосферу, забруднення води та ґрунту та надмірного нерационального використання

ресурсів. Тому рішення цих проблем може бути реалізовано шляхом впровадження сучасної концепції ЕІР та створення еко-індустріальних парків.

Підкреслюється, що реалізація нової природоохоронної інвестиційної та інноваційної стратегії розглядається через призму створення та експлуатації еко-індустріальних парків. В статті дається власне визначення терміна «еко-індустріальний парк» - сукупність підприємств, розташованих разом на одній території в певній географічній зоні, які спільно займаються чистим виробництвом та раціональним використанням ресурсів, а також вступають в промислове співробітництво та партнерство з метою створення виробничого симбіозу для покращення його економічних, соціальних та екологічних показників.

Вивчені основні переваги в досягненні екологічної, соціальної та економічної ефективності від реалізації та розвитку концепції ЕІР.

Виявлено, що науковим ядром еко-індустріальних парків є еко-технопарки, які представляють собою високотехнологічну сферу бізнесу, свідомо створену за ініціативи державних або промислових, сервісних та наукових організацій. Основною метою еко-технологічних парків є сприяння розвитку ефективного промислового бізнесу, побудованого на принципах максимальної відповідності екологічним та соціальним вимогам в умовах сталого розвитку. Вивчається сучасний етап розвитку екопарків в світі.

Підкреслюється, що умовою організації та функціонування екопромислових та еко-технологічних парків в Україні є створення відповідної правової бази.

Ключові слова: еко-індустріальний парк, концепція ЕІР, еко-технопарк, екопарки, еко-інвестиційно-інноваційна стратегія, стале розвиток.

Авторська довідка:

Мартинова Лілія Володимирівна – к.е.н., доцент кафедри господарського права Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

Воронько Ольга Ігорівна – старший лаборант кафедри господарського права Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.

Стаття надійшла до редакції 23 лютого 2020 р.